

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gold. 40 kr., za pol leta 1 gold. 70 kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold. 10 kr., za četrt leta 1 gold. 10 kr.

V Ljubljani 4. maja 1887.

Obseg: Naznanilo in razglas. — Naznanilo. — Vzgojevanje visokodebelnatih češpelj in sliv sploh. — Apnena moka na sadnem vrtu. — Perutnistvo. — O gojenju mladih konj v hlevu. — Vprašanja in odgovori. — Tajnikovo poročilo o delovanju „Matiče Slovenske“ v dobi od 28. aprila 1886 — 13. aprila 1887. (Dalje.) — Zemlje- in narodopisni obrazi. — Iz državnega zbora. — Naši dopisi. — Novi čar.

Gospodarske stvari.

Naznanilo in razglas.

Novo šolsko leto na podkovski šoli ljubljanski se prične 1. dne julija 1887. leta.

S podukom v podkovstvu združen je tudi nauk o ogledovanju živine in mesa. Kdor želi biti sprejet v podkovsko šolo, mora se izkazati:

1. S spričevalom, da se je pri kakem kovaču za kovaškega pomočnika izučil;
2. z domovinskim listom;
3. s spričevalom svojega župnika ali župana, da je poštenega obnašanja, in
4. da zna brati in pisati slovensko.

Revni učenci zamorejo tudi dobiti štipendijo po 60, oziroma 50 forintov.

Prosilci za štipendijo imajo predložiti:

1. ubožni list,
2. spričevalo poštenega obnašanja, in
3. potrdilo, da so uže dve leti za kovaške pomočnike delali. Prošnje z dotičnimi spričevali imajo poslati vsaj do 15. junija glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

Šola traja do konca decembra 1887. leta. Kdor preskušnjo dobro prestopi, more po postavi od 1873. l. patent podkovskega mojstra dobiti, ker sedaj brez preskušnje nihče ne more postati kovaški mojster. Nauk v tej šoli je brezplačen, vsak učenec ima skrbeti le za to, da si za šolski čas oskrbi živež in stanovanje ter potrebne šolske knjige. Stanovanje dobijo učenci za majhno plačo v šolski hiši.

Učenci naj se oglašé vsaj dva dni pred šolskim začetkom v podkovski šoli na spodnjih Poljanah.

Ker je po slovenskih deželah še zmirom premalo v podkovstvu izučenih kovačev in zdravnikov kopitnih bolezni, pa tudi premalo izurjenih ogledovalcev živine

in mesa, toraj naj bi županstva svojo skrb obračala v to, da dobi vsaka občina vsaj enega dobrega kovača, in ogledovalca živine in mesa.

Grof Thurn-Valsassina,

prvosednik c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Dr. Karol vitez Bleiweis,

začasni vodja podkovske šole.

Naznanilo.

Skušnje na tukajšnji podkovski šoli vršile se bodo dne 27. in 28. junija t. l., in sicer: 27. junija skušnja iz podkovstva za kovače, kateri niso obiskavali podkovske šole, 28. junija pa za učence podkovske šole iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesa. Kovači, kateri se hočejo podvreči tej skušnji, naj se oglašé pri podpisnem vodstvu do 15. dne junija t. l.

Vodstvo podkovske šole v Ljubljani
dne 2. maja 1887.

Dr. Karol vitez Bleiweis.

Vzgojevanje visokodebelnatih češpelj in sliv sploh.

Pričujoči članek posneli smo po R. Dolenčevi knjigi „Sadjarstvo“, I. del. Iz članka je razvidno, da se je gospod pisatelj oziral na vseslovenske razmere ter da pozna vse stroke sadjarstva prav korenito. Bodi omenjena knjiga prav toplo priporočena vsem slovenskim sadjarjem. Gospod Dolenc piše:

Da je ložje obirati sadje, posebno pa, da je bolj pripravno odpravljati ž njega kaj škodljivega, n. pr. mah ali prav za prav lišaj (parmelia parietina), ki se ga nahaja v mnogih krajih strašansko veliko po češpljevem

drevji, je najbolje vzgojevati češplje le poldebelnate. Sicer pa je vzgojevanje češpljevega drevja popolnoma enako, bodi-si, da hočemo vzrediti visoka ali le polvisoka debela, namreč tako-le: V krajih, kjer češplje prav dobro uspevajo, in to so kraji bolj vlažnega podnebja (kakor na Pivki, na Dolenjskem, Gorenjskem, Štajerskem i. t. d., nikakor pa ne v Vipavi ali še celo na Krasu), ni potrebno češpelj nikdar sejati. ampak pomnožujejo se s korenničnimi vzrastki starejših dreves. Kjer je namreč za češpljo pravo podnebje, tam zažene starejše drevo iz bolj privršnih korenin vse polno pogankov, ki se spremené v bolj ali manj trnasto grmovje pa tudi drevje, ako se pusté mirno rasti. Ako se taki vzrastki na mestu, kjer rastejo, obrezujejo k večjemu dve leti, to je, ako se oprosté na spomlad stranskih mladik in trnov, zadobé se iz njih prav dobre sajenice za drevesnico. Tako pridobljenih drevesec ni treba prej kakor v tretjem letu izkopati ter v drevesnico presaditi. Presadé se pa ravno tako kakor hruške ali jablane, z edinim razločkom, da se prav močno skrajšajo. Pusti se jim le za eno dobro dlan debelca nad koreniki, da se s tem prisilijo zagnati močne poganke. Od nastalih pogankov se pusti le najmočnejši mirno dalje rasti, vsi drugi se pincirajo. Pri tleh se češplje nikdar ne požlahtnjujejo. Vse daljnjo ravnanje v vzgojevanju debel je do cela enako onemu visokih jablan ali hrušek. Kadar dosežejo debelca zadostno visokost, 95 do 100 cm , požlahtné se s sedlanjem. Cepiči se morajo jemati iz najboljšega, to je najrodovitnejšega in najlepše rastočega češpljevega drevja, kajti sicer se ne dobé lepa in rodovitna drevesca. S požlahtnjenimi češpljami ali slivami se ravna dalje isto tako, kakor z jablanami ali hruškami, v drugič cepljenimi.

V krajih, kjer se češplje nič kaj dobro ne pomnožujejo po korenčnih pogankih, morajo se seveda sejati. Sejejo se pa tako kakor češnje; zato ni treba o tem še dalje govoriti. V drevesnico se presadé enoletni divjaki. V dosti krajih mislijo ljudje, da koščice, pridelane na drevju, iz korenčnih izrastkov vzgojenem, niso kaljive; ali to je čisto prazna vera.

Navadno se češplje kar nič ne vzgojujejo v drevesnici, kjer se zasajajo v veliki množini (kakor v najnovejšem času na Pivki. Čast!), že celo pa ne požlahtnjujejo. Toda, kdor vzgoji le enkrat češpljevo drevje v drevesnici, posebno pa, če ga požlahtni, vzgojeval ga bode potem vedno; kajti veselje je videti, kako raste lepo, čvrsto, skoraj brez vsega trnja tako drevje, in tako rodi veliko redneje ter veliko lepši in debelejši sad. Ako se hočejo namesto češpelj vzgojevati druge vrste sliv, ostane vse pri tem, kar smo tu povedali o vzgojevanju češpelj; razloček je samo v tem, da se za požlahtnjenje vzamejo namesto češpljevih slivni cepiči.

Iz koščic pridelane češplje so rodovite, a rodé malo manj žlahtno sadje kakor njih matrne rastline. To velja še posebno o ringlotih. Ako se sejejo, rodé zadobljena drevca brez vsega požlahtnjenja prav lep

sad. Ravno to velja tudi o korenčnih vzrastkih, ki so iz korenin takega drevja zagnalih ako se vzgoji iz njih drevje.

Apnena moka na sadnem vrtu.

Sedaj bode čas, tako poroča Ph. Gerhardt-Sonnenschied v „Praktischer Rathgeber im Obst- und Gartenbau“, da pričnemo z delom, katero je pa še malo znano, a nepreceno; to je namreč potresanje drevja z apneno moko. Za to delo je najboljši oni čas, v kojem se začno cvetni popki napenjati in pa vlažen miren dan, tedaj obvisi namreč apnena moka na vseh delih dreves. Smoter potresanju je:

1. Da se drevesni vrhovi mahu, lišajev in mrčesov očistijo. Moka ostane na mahu in lišajih, in jih za mori ter pokonča zalego mrčesov.

2. Da se zavarujejo cvetni popki proti mrčesu in utrdijo proti škodljivem vremenu. Apnena moka na zunanjih delih popkov brani mrčesom, da jajčkov v popke ne zalegajo.

3. Da se zemlja pod drevjem gnoji.

Moko narediš tako: Dobro žgano apno naškropiš z vodo (na eden stot apna dvajset litrov vode). Apno spraviš na kup, pokriješ ga z ruševino, katero tako stlačiš, da zrak ne more do apna. Čez 3 ali 4 dni je apnena moka dobra v rabo.

Razprašiš jo tako: Pri majhnih drevesih mečeš jo od tal, pri velicah z lestve v vrhe dreves. Posebnih priprav za to ne poznam. Po moji misli jih še nič ni, ker kolikor je meni znano, ne rabijo in ne poznajo še nikjer apnene moke, kot ljudje našega kraja, ki so me zadnjo jesen popraševali po vzroku rodovitnosti mojih dreves, česar jim nikakor nisem prikrival.

Perutnistvo.

Francozi dobivajo za kokošja jajca, prodana v inozemstvo vsako leto po 35 do 40 milijonov frankov v deželo. Iz tega moremo sklepati, da ondi perutnistvo s posebno marljivostjo in spretnostjo gojijo. Imajo mnogo praktičnih izkušenj ter so posebno opazni pri izbiranju kokelj in v pripravah za valitev. Pri nas na deželi redi vsak kokoši, pa malo jih je, ki bi tako opazno in razumno ravnali, da bi res imeli dobička.

Kokoši vse jedo, kar dobijo: meso, zrnje, zelenjavo. Če niso zaprte, iščejo si same v hrano: žuželk, črvov, zrne, trave itd. Tako nam delajo malo skrbi. Zadostuje, če jim časi kaj zrnja navržemo, zlasti kedar zavoljo slabega vremena ne morejo od doma.

Drugače pa je, koder imajo kokoši zaprte. V tem slučaji časi precej stanajo, zlasti če so jajca po ceni. Kdor sploh kokoši redi, naj gleda na to, da mu bodo tudi po zimi nesle, kedar so jajca draga. V to svrho treba skrbeti kokošim za toploto in primerno hrano, rastlinsko in živalsko.